

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Broj: SI 3 Iž 030579 18 Iž
Sarajevo, 02.10.2018. godine

Sud Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u apelacionom upravnom vijeću sastavljenom od sudija, Srete Crnjak, predsjednika vijeća, Dinke Bečlagić-Čovrk i Vesne Trifunović, članova vijeća, odlučujući o žalbi Saveza za pobjedu Banja Luka, izjavljenoj protiv odluke Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, broj: 05-1-07-5-346/18 od 25.09.2018. godine, u pravnoj stvari novčane kazne, u nejavnoj sjednici održanoj dana 02.10.2018. godine, donio je

R J E Š E N J E

Žalba se djelimično uvažava, Odluka Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine broj 05-1-07-5-346/18 od 25.09.2018. godine preinačava u tački (1) stav 1. u pogledu visine novčane kazne na način da se političkom subjektu Savez za pobjedu umjesto iznosa od 7.000,00 KM (sedam hiljada konvertibilnih maraka) izriče iznos od 5.000,00 KM (pet hiljada konvertibilnih maraka) koje će snositi solidarno članice ove koalicije Srpska demokratska stranka i Partija demokratskog progresa u iznosu od po 2.500,00 KM).

U preostalom dijelu u kojem je utvrđena odgovornost političkog subjekta Savez za pobjedu ožalbena odluka ostaje neizmjenjena.

O b r a z l o ž e n j e

Odlukom Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, broj i datum navedeni u uvodu, utvrđena je odgovornost političkog subjekta Saveza za pobjedu iz razloga što se Vukota Govedarica kao kandidat navedenog političkog subjekta za predsjednika Republike Srpske dana 15.09.2018. godine koristio jezikom koji bi nekoga mogao podstaći na nasilje ili širenje mržnje, čime je prekršio pravila ponašanja u izbornoj kampanji iz člana 7.3 stav (1) tačka 7 Izbornog zakona BiH pa je novčana kazna izrečena i to:

- navedenom političkom subjektu u iznosu od 7.000,00 KM koje će snositi solidarno članice navedene koalicije Srpska demokratska stranka i Partija demokratskog progresa od po 3.500,00 KM, i
- Govedarica Vukoti u iznosu od 5.000,00 KM.

Savez za pobjedu je blagovremeno uložio žalbu na navedenu odluku zbog povrede pravila postupka, nepotpuno i nepravilno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava.

U žalbi, navodi da povredu pravila postupka vidi u činjenici da CIK u obrazloženju odluke citirane rečenice Vukote Govedarice cijeni kao jezik raspirivanja mržnje ili podsticanje na nasilje ili širenje mržnje, odnosno kao jezik raspirivanja mržnje, te da predmetni govor prenosi jasan i neposredan rizik od podsticanja na mržnju, izazivanje straha i netoleranciju, što je čini nezakonitom. Naime, takvim postupanjem CIK BiH ograničava pravo na slobodu izražavanja koja je zaštićena odredbama člana 10 stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, što predstavlja jedan od osnovnih temelja demokratskog društva, naročito iz razloga što je u pitanju predizborna kampanja, pa je jasno da se radi o političkom kontekstu, tj. o političkom tipu izražavanja.

Osim toga, izjava koja je navedena u cjelosti, naročito sporni dio istovremeno sadrži lako dokazive činjenice, a ujedno predstavljaju i mišljenje (vrijednosni sud). Nije se analizirala izjava što predstavlja subjektivni osjećaj CIK-a o ocjeni koja je neutemeljena u činjenicama i bez ikakvog jasnog i arugmentovanog obrazloženja.

U konkretnom slučaju, s obzirom da je u toku izborna kampanja, oštre riječi i kritike političara su nešto što se može očekivati i što se mora tolerisati jer sloboda političke rasprave je u središtu demokratskog društva koji preovlađuje kroz cijelu Konvenciju.

Pogrešno je primjenjena i odredba člana 19.9 stav 1 i stav 2 tačka j) Izbornog zakona BiH, jer je u konkretnom slučaju Vukota Govedarica kandidat za predsjednika Republike Srpske, a ne pristalica političkog subjekta, zbog čega je neosnovano kažnjavanje političkog subjekta Savez za pobjedu, a relevantna je samo odredba člana 19.9 stav 4. Navedenog zakona.

Centralna izborna komisija BiH je u odgovoru na žalbu predložila da se žalba odbije kao neosnovana.

Žalba je djelimično osnovana.

Ispitujući pobijanu odluku u okviru žalbenih navoda vijeće Apelacionog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine je zaključilo da žalba osnovana i to samo u odnosu na visinu izrečene novčane kazne.

Kako proizilazi iz stanja u spisu, Centralna izborna komisija BiH je na pravilan i zakonit način utvrdila odlučne činjenice koje opravdavaju u predmetnom slučaju primjenu odredbe člana 7.3 stav 1. tačka 7. Izbornog zakona. Naime, CIK BiH je uvidom u izjavu koja je objavljena na web stranici Srpske demokratske stranke i BN Televizije dana 15.09.2018. godine “ potpuno i pravilno utvrdila da se predsjednik Srpske demokratske stranke, Vukota Govedarica, koristio jezik koji bi nekog mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje, čime je prekršio pravila ponašanja u izbornoj kampanji. Navedenom odredbom određeno je da kandidatima i pristalicama političkih stranaka, listi nezavisnih kandidata, listi pripadnika nacionalnih manjina i koalicija, kao i nezavisnim kandidatima i njihovim pristalicama, te zaposlenima ili na drugi način angažiranim u izbornoj administraciji nije dozvoljeno koristiti se jezikom koji bi nekog mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje, ili objavljivati ili upotrebljavati slike, simbole, audio i video zapise, SMS poruke, internet komunikacije ili druge materijale koji mogu tako djelovati.

Imajući u vidu citiranu zakonsku odredbu, apelaciono vijeće prihvata zaključak CIK BiH da je u svojoj izjavi navodeći porijeklo protukandidata Željke Cvijanović „ Zar ona čiji je djed Pejo Marić bio ustaški satnik koji je satirao i palio srpska sela oko Dervente.... pa zar jedna ustaška unuka može da vodi srpski narod i može bilo kome da priča o srpstvu i časti ?“ bio u službi dizanja tenzija među narodom u izbornoj kampanji, te da istim ni u kojem slučaju nije dozvoljeno izazivati mržnju i eventualno posticati na nasilje i na taj način animirati birače sa ciljem davanja podrške na izborima. Posebno kada se ima u vidu ratna dejstva na ovim prostorima u protekolm periodu.

Jezik mržnje je svaki oblik izražavanja zasnovan na netoleranciji. Suzbijanje govora mržnje je nužno kako bi se zaštitilo pravo na slobodu izražavanja jer upravo govor mržnje predstavlja njenu zloupotrebu i negira njenu suštinu. Sloboda misli i izražavanja je osnovno ljudsko pravo zaštićeno članom 19. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, a također i članom 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama. Međutim sloboda govora ne može biti neograničena i bezuslovna. Govor kojim se stigmatizira, ocrnjuje ili huška na određene društvene skupine nije spojiv sa slobodom govora upravo zato što krši tuđa

prava i potpuno je nespojiv s ravnopravnošću kao osnovnim načelom života u društvu. Prema odredbi člana 1.1 Izbornog zakona BiH, izborna kampanja podrazumjeva period u kojem politički subjekt na zakonom utvrđen način upoznaje birače i javnost sa svojim programom i kandidatima za izbore. Ponašanje kandidata i pristalica političkih stranaka, listi nezavisnih kandidata i koalicija, kao i nezavisnim kandidatima je propisano odredbom člana 7.3 stav 1. tačka 7. Izbornog zakona. U predizbornom periodu neprihvatljiv govor je česta pojava. Pojedinci i političke stranke koje sudjeluju u izbornom postupku moraju poštivati pravila ponašanja. Predizborno nadmetanje treba voditi slobodno, otvoreno, javno i argumentirano, a u suprostavljanju težiti osnovanoj i obrazloženoj kritici, što je u predmetnom slučaju izostalo.

Prema shvatanju apelacionog vijeća, žalitelj neosnovano ističe da dio izjave koji se odnosi na Miroslava Filipovića zbog monstruoznosti zločina koji je počinio u 1941-1945. godine predstavlja činjenicu lako dokazivu, a dio izjave gdje postavlja pitanje ko može voditi srpski narod i da li se može pričati o srpstvu i časti predstavlja vrijednosni sud baziran na činjeničnom osnovu koji se odnosi na učeće djeda i ujaka u ratu Željke Cvijanović, upravo iz razloga što i tačne činjenice mogu nekoga navesti ili podstaći na širenje mržnje.

Prema shvatanju apelacionog vijeća pogrešno žalitelj u žalbenim navodima smatra da je CIK BiH morala govor žalitelja dovesti u vezu sa izjavom i saopštenjem gđe Željke Cvijanović u periodu od 13.-17.09.2018. godine jer se preispituje samo ponašanje onog političkog subjekta ili kandidata na čiji govor odnosno obraćanje se prigovara i tom prilikom se utvrđuje rizik od podsticanja na mržnju, izazivanja straha i netolerancije.

Tačno je da je članom 10 stav 1 Evropske konvencije dato pravo na slobodu izražavanja. Međutim, stavom 2 navedenog člana to pravo korištenja slobode iznošenja može biti ograničeno i sankcionisano kaznama propisanim zakonom, a u konkretnom slučaju primjenjuje se Izborni zakon BiH kojim su jasno propisana pravila ponašanja u u izbornoj kampanji i kaznene odredbe u slučaju kršenja istih.

Naime, odredba člana 7.3 stav 1. tačka 7. Izbornog zakona BiH propisuje samo jezik koji bi nekoga mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mrženje. Ne postoji zakonom utvrđena obaveza da se dokazuje postojanje posljedica, nego da ocijeni, prema načelu materijalne istine, načelu zakonitosti i načelu ocjene dokaza, da li je korištenje određenog jezika moglo navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje.

Kada je u pitanju odmjeraivanje novčane kazne, apelaciono vijeće nalazi da Centralna izborna komisija BiH nije pravilno cijnila težinu učinjenih povreda člana 7.3 stav 1. tačka 7. Izbornog zakona BiH i stepen odgovornosti žalitelja. Naime, članom 19.9 istog zakona je propisano da će se za ovu povredu politički subjekt kazniti novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM. U konkretnom slučaju utvrđena kazna od 7.000,00 KM je određena u granicama propisanim zakonom, ali ista, prema ocjeni ovog vijeća, nije srazmjerna učinjenom prekršaju, naročito imajući u vidu težinu učinjene povrede i činjenicu da žalitelj nije povratnik u kršenju odredbi Izbornog zakona BiH. Uzimajući u obzir navedeno, ovo vijeće je preinačilo izrečenu kaznu na iznos od 5.000,00 KM.

Iz svih navedenih razloga, apelaciono vijeće nalazi da je žalba djelimično osnovana, pa je istu primjenom odredbe člana 81. stav 1. u vezi sa odredbom člana 54. stav 2. Zakona o upravnim sporovima BiH (Službeni glasnik BiH broj 19/02-74/10), valjalo uvažiti i preinačiti ožalbeno rješenje Centralne izborne komisije BiH.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
S U D I J A
Sreto Crnjak